

Rold Skovs Venner

NU LOKKER ATTER . . .

En rigtig "Rold-Skov-tur". Dette var intentionerne, og sådan kom årets start-tur da også til at forløbe. Efter tre måneder med dobbelt nedbørsmængde, viste vejrguderne sig fra deres allerbedste side på denne den anden søndag i marts. Resultatet var da også, at der mødte ikke færre end 108 personer op, og det på trods af, at vi havde sat deres årvågenhed på en hård prøve, idet mødestedet fejlagtigt var angivet til at være nede ved 20 km. stenen på hovedvej A 13. Altså nede i nærheden af Viborg, da vore landeveje, som bekendt, tæller fra syd mod nord.

Tegning af

en hjort

Turen går straks omkring Mørkehus, hvorfra der steg en velduftende brænderøg op af skorstenen. Vi skal finde et sted, hvor ingen andre end Helge har været før, og dette endda for mere end 20 år siden. Stedet, som kaldes Manglestedet, er i dag blot en svag markering af en hustomt i skovbunden. Hvorfor det hedder sådan, ved man ikke rigtigt. Har man haft mangel? Eller har der måske været en slags hjemmeproduktion af de manglebrædder, der blev brugt til at håndrulle datidens linnedtøj med.

Snart efter stopper Helge op, og fortæller dagens første anekdote om en pudsigt tildragelse længere sydpå i skoven. Gamle skovrider Lorenzen havde engang en rigsdagsmand på besøg, og denne ville gerne foretage nogle ekskursioner ude i skoven. Den første dag kom han hjem og meldte, at han havde set fire elefanter, som holdt hinanden i halen, hvilket Lorenzen blot overhørte. Næste dag var den gal igen, thi da var der en hel flok Talegala-høns, som flagrede rundt nede i området. Rigsdagsmanden besluttede herefter straks at afslutte besøget. Han var øjensynligt ikke klar over, at Cirkus Miehe havde sit vinterkvarter i Rold by gennem mange år.

Vi gør senere holdt for at betragte forskellen på to karakteristiske typer grantræer. Til den ene side står de statelige nordmannsgraner, *Abies Nordmanniana*, og til den anden en gruppe af kæmpegranerne, *Abies Grandis*. Det er disse som dufter så herligt, når man klemmer hul på nogle blærer på barken, der er fyldte med en stærkt aromatisk harpiks.

Vi passerer atter Mørkehus, og på vej mod Troldeskoven kan vi, som noget helt nyt, konstatere, at man faktisk har plantet en hel allé af et så fremmed træ i skoven, som hestekastanjen. Længere fremme, ved en gammel oldtidsvej, står der en stor gruppe af rødeg. Disse er plantet på foranledning af Jens Hvass, med det formål, at beskytte Troldeskoven for den til tider så hårde vestenvind. Her fortæller Helge om den gang forfatteren Hans Kirk var ude at samle stof til en bog om Rold Skov. Hans Kirk mødte en navngiven person blandt egnens beboere, og ville gerne have at vide, hvad der egentlig blev af de sidste røvere fra Rold. "Det ve a et", var svaret. Det mente Hans Kirk nu nok, og gentog spørgsmålet flere gange. Til sidst sagde den adspurgte: "Hvis do gjarn ve ved et - Den jen bløw sagfører i Hobrow, å den åen i Aalborg.

Oppe i Troldeskoven må vi naturligvis høre om hvordan Helge engang måtte lempe formanden for et gastronomisk selskab gennem Prinsessestræet. Men da dette, som bekendt, er segnet om på grund af ælde og storm, går vi i stedet hen til bøgen med det store øje, således at alle kan få lejlighed til at gå igennem her, og dermed måske modvirke en eventuel engelsk syge.

Helge har gjort den erfaring, at hvis der er nogle mennesker, som er for "kloge" til at gå igennem, er disse gerne fra teknikerstanden. Når Helge så har spurgt, hvad de så ellers gør for deres helbred, er det nogle gange sket, vedkommende har sagt, at han spiste Ginseng-rod, hvilket som bekendt også er træ - Sådan.

Vi beslutter at holde vores frokostpause nede i Stendalen, men først slår vi et slag hen forbi Skovtårnet, så både gamle og nye medlemmer kan få lejlighed til at bestige dette. Herefter gik det stejlt mod dalbunden i én lang række, hvor vi snart fandt en dejlig og solfyldt plads til både rast og hyggesnak.

Er der stejlt ned, er der også stejlt op igen, dog i en lidt mildere grad, idet vi vælger den lidt østligere sti, som fører os lige op til urskoven.

Denne gamle skovpart er karakteristisk ved at have en masse bøgetrunter, der er tæt bevoksede med de flotte fyrresvampe. Et sikkert tegn på snarlig død og undergang. Det er også her, vi kan nikke genkendende til den gamle og første bålplads, hvor vi holdt vores fælles Sct. Hans aften i 1991.

Nu er der blot tilbage at følge vejen mod p-pladsen ved Tveden derude på den gamle hovedvej A 10, eller 180, som den nu hedder. Her kunne vi konstatere, at succesen var hjemme på alle måder, dog skal vor korrekturlæser måske være mere vågen næste gang.

Tur 2.

Det var ikke uden grund, at vi havde været lidt bekymret om medlemmernes årvågenhed, idet aprilturen skulle udgå fra nøjagtigt samme mødested som sidst, men denne gang til Rold Vesterskov. Der havde da også været nogle ganske få, som desværre var kørt til Møldrup, men på trods af det, blev startturens deltagerantal alligevel slået med een person.

Turen startede med at der, ud over de sædvanlige meddelelser, var uddeling af kortmateriale over Rold Skov til hver enkelt familie. To af vore medlemmer, Jørgen Sørensen og Jens Larsen, havde som en flot gestus, ladet fremstille disse kort. Dette fik straks Helge til at så tvivl om lovligheden, idet han engang havde hørt om nogle personer, som pådrog sig et sagsanlæg for noget lignende. Hvor kan Helge se uskyldig ud, når han siger noget sådant! Lige over for p-pladsen, ser man skovfogedboligen, Birkehuset. Vi passerer dette og følger en dyb oldtidsvej ned mod Lindenberg ådal. Her fortæller Helge historien om en skovfoged, der skældte ham ud nede ved Teglsø. Denne gemmer vi dog lidt, da vi senere, selv skal opleve at se ud over dette smukke stykke natur.

Da flere af vore medlemmer aldrig før har været ved Springkilden, som egentlig er en artesisk brønd, og ved vadestedet, hvor adelshæren gik over Lindenberg å i 1534, gør vi holdt for at give dem lejlighed til at passere hegnet og tage disse ting i nærmere øjesyn. Som tidligere omtalt, gik der kuk i uddelingen af sidste års julemedicin, og for at de personer, som siden har opbevaret dette, ikke længere skal leve under et psykisk pres, havde vi besluttet at uddele medicinen på denne tur.

For at finde et velegnet sted til denne handling, førte Helge os nu op gennem en anden dyb oldtidsvej, der løber parallelt med Aldalen. Der er ikke nogen fra Rold Skovs Venner, som tidligere har været på dette sted, og man må i sandhed sige, at det var i nogle ualmindelige flotte omgivelser, vi kunne ønske hinanden en fortsat god sæson 1995.

Vi søger atter ned langs Lindenberg å i sydlig retning, og efter en tid når vi frem til stedet hvor den gamle middelalderborg, Stubberuphus Voldsted lå placeret. Da Helge naturligvis ikke har fået udleveret et af de omtalte kort, påstår han, at han ikke aner hvor stedet er, så det må være fmds. problem at lede folk derned.

En sådan udfordring kan man jo ikke bare sidde overhørig, og en snes stykker følger derfor loyalt trop, og går med ned gennem sumpen og krattet med de fældede birketræer til det omtalte sted, mens fru fmd. fører resten af holdet videre langs den faste vej.

Selvfølgelig skulle Helge have denne oplevelse med, og pludseligt dukker han frem fra intet, for generøst at godkende, at stedet var fundet. Det var nu vist nok kun ham selv, der kunne se at noget afveg fra resten.

Vort sydligste mål for dagen var henlagt til Teglsøen. Vi skal derfor passere Enebærstykket, og da vi når dette, har vi en fin udsigt mod Tveden med Koldgaard vest for, og Tvedgaard øst for landevejen. Vi ser også den store gran, som står tilbage efter stormen i '81, og som nu kaldes Turistforeningens gran.

Vi går gennem enerne og forbi det gamle skyttehus, Tegllhus til vi når nordenden af selve søen. Her fortæller Helge om det nu nedrevne jagtslot, der var bygget af den ældste greve Schimmelmänn i 1868. Slottet, som var en gave til hans hustru, var ualmindeligt stort, idet man havde bygget det efter metersystemet, og ikke været opmærksom på, at tegningerne var lavet i alen.

Det var også her på stedet, at den føromtalte historie fandt sted. Før 1970 var Vesterskoven et lukket område, men Helge havde af den gamle greve, Heinrich Carl Schimmelmänn fået lov til at gå ind til Teglsø for at forberede en tur for Rold Storkro's gæster. Helge og Marianne mødte da en skovfoged, der både skældte ud og jagede dem ud af skoven. Greve Schimmelmänn havde senere hørt om episoden, og næste gang Helge mødte skovfogeden, var der ingen ende på dennes undskyldninger, foruden at han tilbød at vise direktør Qvistorff og hans frue rundt, hvilket Helge dog høfligt frabad sig.

Det er nu tiden at vende næsen tilbage mod udgangspunktet. Vi følger derfor en grusvej direkte ned mod den gamle hovedvej, og kommer derved forbi et stort jordfaldshul. Men i modsætning til så mange andre, er lige akkurat dette hul desværre ikke noget at omtale. Man kan ved selvsyn konstatere hvorfor.

Nu var der blot en tur langs landevejen tilbage, og efter således at være blevet udsat for både mosleri og drilleri, kunne vi, som så ofte før, sige Helge tak for endnu en herlig tur.

Tur 3.

Af forskellige årsager, er der nu gået 7 uger siden sidste tur, og vi er nået frem til søndag den 21. maj.

Det er endeligt ved at være rigtigt forår, med høj sol og næsten ingen vind, og dette betyder da også, at der, trods de mange konfirmationer, møder hele 99 personer op på frueskoens p-plads ved Buderupholmvejen.

En særdeles veloplagt og drillesyg Helge fører os straks mod vest, men inden længe får han et stort problem, thi to skilte viser ned til Frueskoene, men bare hver sin vej i en ret vinkel. Vi må dog træffe et valg og vælger den til højre, således at vi kommer til at vandre i en lys bøgeskov, som egentlig er anlagt som et forsøg.

Det var den gamle skovrider Lorenzen, som med disse proveniensforsøg ville undersøge vækstmulighederne for forskellige arter her i Rold Skov, og vi ser da også både vintereg og forskellige bøgearter, som blev sået tilbage i 1926-27.

Pga. det sene forår, er Frueskoene endnu ikke sprunget ud, men Helge fortæller, at de desværre også er gået stærkt tilbage, siden plantør Jens Brüel opdagede dem i 1884. Der er nu kun mellem 5 og 10 planter tilbage, men heldigvis findes de også ca. 7-8 km. borte herfra, på et areal uden for Rold Skov. Her sås der sidste år hele 29 blomster på bare een plante. "Jeg siger ikke hvor".

Vi følger grusvejen neden for bakken mod syd, og snart møder vi et kæmpestort, 300 år gammelt egetræ. I betragtning af at vi ikke har for mange af disse kæmper tilbage, er der god grund til at nyde synet. I 1600 tallet, hvor vi havde hele tre krige, blev der alene fældet 30.000 træer nede i skovene ved Mariager.

Man går normalt helt ned til Lindenborg å i den lysning, som kaldes Ålykke. Den ligger på højre hånd lidt efter den store eg, men efter en tid drejer vi op over bakken mod syd.

Her findes der en herlig naturskov med unge bøge - og gamle som er segnet af ælde. Også den

vilde hassel, der let kendes på sine mange skud fra samme rod, har her fundet en plads i naturens orden.

Helge udvælger dette sted til at fortælle lidt om en personlighed: Bl.a. om at "Kongen af Rold" havde sendt Helges bog, af samme navn, til dronning Margrethe, som det forgangne års julehilsen. Han modtog til gengæld en personlig og håndskrevet tak, hvor dronningen skriver, at hun tydeligt husker både Prinsessetræet og det efterfølgende besøg på skovridergården. Det er tillige flot og usædvanligt, at Jens Hvass personligt har kendt ikke mindre end fire konger og een dronning.

Rold Storkro vil ligledes hædre ham ved at indrette et lokale med navnet "Hvass". Her skal der ophænges billeder med forskellige situationer fra "Kongens" tid i Rold Skov.

Oppe fra bakken går det nu brat ned mod åen, og snart når vi frem til blåkilden, hvor der i det gode vejr hersker en egen fred og idyl. Her er der vederkvægelse til legeme og sjæl, både i form af det friske kildevand, og ved synet af en flok fredeligt græssende Galloway kvæg, som går i engen på den modsatte side.

Vi følger nu den gamle oldtidsvej til området sønden for Slettingen. Her ved en af skovens middelalderbrønde fortæller Helge lidt om det at gå på jagt, og om da Rebild Bakker brændte i 1905, eller var det mon i 1906. Vi husker diskussionen mellem Anders Sletting og Jens Ørnebjerg, om hvornår det var. Jens sagde 5 og Anders sagde 6, men tilslut måtte Jens alligevel bøje sig, det var nemlig Anders, der som hjorddreng havde lavet et bål, og dette havde taget magten fra ham.

Alle veje fører som bekendt til Rom, og således også til Skadholm, men den drillesyge Helge havde selvfølgelig på et tidspunkt ladet fmd. gå forrest med en lille flok, for selv at få lejlighed til at vælge den beskrevne rute op over Slettingen. Og selvfølgelig skulle vi også herfra føres gennem så meget mudder og sump som overhovedet muligt derind.

En tur rundt på Skadholm er dog det hele værd. Som sidste del af navnet siger, har denne bakkeø tidligere været helt omgivet af vand, men i dag er det dog muligt at komme tørskoet til stedet fra den nordligste ende.

Da hele holmen på denne årstid er tæt bevokset af højt græs, går vi hele vejen rundt langs skovbrynet, og får derved lejlighed til at nyde synet af de mange forskellige, og meget flotte solitærtræer, som kun står der i dag, fordi området tidligere var i privat eje. Stedets sidste beboer, Agnete Gjern, var enkekvind gennem mange år. Familien var kommet hjem fra "Østen" fordi hendes mand havde fået malaria. De byggede en norsk bjælkehytte, og her havde de bl.a. landets næststørste samling af buddhaer.

Efter Agnete Gjern's død købte staten arealet, og det særprægede hus blev desværre brændt af som led i en stor brandøvelse. - Ja, sådan er der så meget.

Vi går nu ud af den faste vej, og herfra op gennem Bjergeskov tilbage til udgangspunktet. Det er ikke tilfældigt, at dette område hedder Bjergeskov, men trods denne sidste kraftanstrengelse, gav rigtig mange medlemmer udtryk for, at denne tur havde været den bedste, som vi har haft længe. Og det er jo ikke så ringe endda.

Tur 4.

På een dag nær, er det præcis seks år siden, at Rold Skovs Venner sidst drog til den skønne limfjordsø, Livø.

Denne gang var turen dog tilrettelagt på en lidt anden måde, idet Hanne og Knud havde arrangeret det således, at vi skulle slutte dagen af med fælles spisning.

Alle mødte glade op ved Aalborghallen, hvor Christian fra Frank Hansens busser i Arden, holdt klar til at tage os med på eventyr. Og som en erfaren rejseleder, dirigerede Knud os straks på rette vej, der i første omgang gik til Sebbesund.

Her skulle vi mødes med tre af vore fem selvkørere, for at vi kunne dele vores beholdning af forebyggende medicin med disse.

Den officielle forklaring var dog, at vi skulle opleve og nyde den

smukke udsigt over Limfjordens vande.

Tegning af
gode Livøfærge "Svanø", og da havnen var overfyldt af menne-
En Livø-gård
sker, fulgte færgen ikke fartplanen, men sejlede kontinuerligt i
stedet.

Dette betød at Helge og nogle få af vore deltagere blev agterud-sejlet, hvorfor resten af holdet fik god tid til at anbringe deres bagage i den gamle kirkesal, som nu er omdannet til øens forsamlingshus. Det var nemlig her vi skulle have spisning senere.

Da færgen lagde til kaj næste gang, blev alle dog forenede igen, og turen Livø rundt kunne endelig starte, og det tør siges, at det gjorde den også så det kunne mærkes. Den første halve time stod regnen simpelthen ned i stænger, hvorfor de af vore deltagere, der ikke var i komplet regntøj, blev våde til skindet på resten af kroppen. Imidlertid var vandgangen heldigvis overstået med denne skylle, og jo længere vi kom op ad dagen, desto bedre blev vejret, for til slut at ende i den skønneste sommeraften.

Turen går mod Kellerstenen og Krumhøkerhuset på øens nordspids. Vi passerer den smukke skovsø kaldet Ellesøen, og går videre ad Mosevejen til en indhegning med nogle tilsyneladende forkrøblede rødgraner. Disse træer er skæve fordi de er podede, og da formålet med dem er, at de skal levere frø til Danmarks fremtidige skove, er de plantede her på Livø for at undgå bestøvning fra nogle artsfæller, som er uønskede.

Vi holder frokost ved Kellerstenen, hvor inskriptionen på denne lyder. "Livø grundlagdes 1911 af Christian Keller". Dette må nok siges at være lidt flot sagt, da Livø har eksisteret lige så længe som Danmark selv.

Helge fortæller os lidt om hvad Livø har været anvendt til gennem tiderne, lige fra kloster- og herregårdsjord til åndssvageanstalt. I Kellertiden var der bl.a. en alumne som slog øens skrædder ihjel, fordi han var forelsket i dennes kone. Dette var imidlertid for stærkt for de andre alumner, som hævnede mordet ved at slå ham i hovedet med at koben, så han derefter var både døv og blind i resten af sine dage.

Tegning af

et Livø- landskab

Livø har også været mål for de såkaldte ølejre, i tiden, hvor man havde hønsestrikk og hængepattesyndromer i højsædet. Nu er alt dette dog overstået, og i 1977 blev Livø fredet og er siden 1980 blevet drevet af Buderupholm Statsskovdistrikt. Til glæde og gavn for tusindvis af mennesker, som sætter pris på friluftslivets og naturens herligheder.

Som sagt, Krumhøkerhuset lå omtrent på øens nordligste punkt, og man kan let lokalisere stedet, idet syldstenene stadig væk ligger på deres oprindelige plads på toppen af skrænten. Det var her St. St. Blichers datter, Malvina Steensdatter Blicher levede en tid som krokone i den yderste fattigdom. En medvirkende årsag til dette var, at hun var blevet gift med den tørstige teglværksbestyrer, Rasmus Berg. De flyttede da også senere fra øen til Vendsyssel, hvor det dog gik yderligere ned ad bakke. Malvina døde lillejuleaften 1874 og blev begravet på Sulsted kirkegård, hvor der findes en stor mindesten over dem begge.

Vi følger nu kystlinien mod syd/vest gennem et enekrat, som dog efterhånden viger, og mere går over og bliver til egeskov. Her finder vi en dejlig plet til at nyde den medbragte kaffe, inden turen går videre ad Krebsedamsvej til det sydlige udsigtstårn. Fra dette er der en herlig udsigt mod både Fur, Mors og helt over til Thy derude længst mod nord.

Efter dette smukke syn går det videre mod Liv Tap, men da denne er totalt fredet, drejer vi rundt ved Hesselbjerg, og kommer til at følge en kæmpe stor mark med nyslået græs, der skal vejre og blive til hø. Dette er meget tungt at færdes i, men endelig når vi frem til "Markvejen", der går lige ned til byen, hvor Helge desværre måtte sige farvel pga. meget skrive- og bestyrelsesarbejde.

For at give vore deltagere lejlighed til at bese alle Livøs herligheder, fører Knud derfor det meste af holdet op i den nærliggende egeskov, mens nogle få følger Helge på vej mod færgen. Disse formastelige personer havde overhovedet ikke haft i tankerne, at komme på kro for at drikke øl. Det skete bare for dem.

Da Rold Skovs Venner er en kreds af ene hyggelige mennesker, og da det, foruden oplevelserne i naturen, også er vigtigt at fremme det sociale samvær, arrangerer vi ved passende lejligheder en fælles spisning.

Således også på denne Livøtur, hvor øens nye værtspar, Kirstem og Chr. Schmidt, havde dækket op til os i den store sal i forsamlingshuset. Dette måltid forløb som sædvanligt under megen snak, sange, taler, samt en enkelt historie fortalt af Kai Svendsen, for endelig at slutte af med både kaffe og kage.

Efter middagen var der stadig tid til en lille aftenur, inden vi skulle påmønstre den ekstra færge, som Hanne og Knud havde chartret til kl. 22.00, og da vejret nu var både lunt og helt stille, følte mange sig fristet til nok en tur mod Hesselbjerg, mens andre foretrak at gå en tur op omkring den store kampestensgård, som ligger oppe i nordenden af Livøs eneste bygade. Efterhånden blev alle dog samlede nede ved havnen, og da skovfolket omsider kunne gå ombord, ja, da fik de sig dagens sidste og store overraskelse. Der sad nemlig et syv mands stort orkester og spillede på livet løs.

Overfarten til fastlandet varer almindeligvis ikke længe, men selv om skipper trak tiden ud i begge havne, følte det dog alligevel, som var vi kommet ombord i en flyvebåd. Orkestret, "Stråmændene" fra Løgstør spillede og sang så godt, at tiden fløj afsted, og man fik danset alt for lidt. Knud påstod godt nok, at han intet kendte til dette indslag i festlighederne, og at det måtte være noget som rederiet havde arrangeret. Kendsgerningerne er dog, at han holdt en lille tale, og gav dem en erkendtlighed, som tak for den festlige overfart. Så det.

Ovre på kajen i Rønbjerg, holdt Christian parat til at køre os til Aalborg, og vel ankommet tilbage til Aalborghallen, kunne man atter engang konstatere, at dette havde været en sæsonafslutning som bare ville noget.

TO UDVALGSTURE. - TIL ANHOLT OG ERTEBØLLE.

Selv om Rold Skovs Venner holder sommerferie, har turudvalget bestemt ikke ligget på den lade side. Den 2. weekend i juli var Hanne og Knud sammen med Marianne og Helge på Anholt. Øen, som måske kunne være en mulighed for nye initiativer.

Vore 4 venner kunne da også berette om en særdeles dejlig ø. Dette bliver bekræftet af, at Anholt har ikke mindre end 60.000 gæster om året, men det, som ville være det største problem for R S V, er, at der ikke er de store overnatningsmuligheder. De allerfleste mennesker kommer nemlig selv sejlene, og kan derfor overnatte i deres egne både.

Efter en lang start, med nogen trafikbesvær til Grenå, og en efterfølgende sejltur på ca. 3 timer, er der stadig 3 km. fra havnen op til selve Anholt by, men aftenen blev dog alligevel anvendt til en lang travetur gennem den høje vestlige del af øen.

Søndagen var afsat til den store tur, idet denne skulle gå gennem ørkenen og ud til fyret. Som før set, tog Helge også her fusen på de mennesker, som ellers skulle være hans venner. Det lille selskab havde på vejen gået og ærgret sig over, at de ikke kunne komme op i tårnet, da fyrmesteren boede i Anholt by, og således ikke kunne låse op for dem. Pigerne og Knud valgte derfor at bade og nyde livet derude på øens østre ende. Pludselig lød der en kalden og råben fra toppen af fyret. Fra hvem? Ja, selvfølgelig fra Helge, som i forvejen havde været inde og låne nøglen.

Det lille selskab gik herefter langs kysten tilbage, og da Anholt er ca. 10 km. lang, havde det da også været en tur, som nok kunne mærkes, men som også kun kan anbefales. Begrænsningen ligger udelukkende i deltagerantallet.

* * *

Det andet udvalgsarrangement foregik ude hos Hanne og Knud i Ertebølle, hvor vi skulle tilrettelægge efterårets program. Deltagerne var dog tilsagt til at møde i vejkrydset i Fredbjerg, hvor Hanne og Knud så holdt parat for at modtage os.

Da alle var samlede blev vi ført til den nærliggende Uhrehøj plantage, hvor Knud introduerede et orienteringsløb, som var lagt ud af den stedlige orienteringsklub. Løbet bestod af 30 poster, men det var lavet sådan, at det var op til de enkelte hold, hvor mange man ville nå på den afsatte tid.

Vi nøjedes dog med at danne to hold, således at Hanne gik med det ene, og Knud det andet. Hannes hold fandt 8 poster, mens Knuds fandt hele 13. Men denne havde selvfølgelig også sørget for at have en professionel landmåler med sig.

Som altid, var det vigtigste dog ikke at vinde, men at deltage, og skægt var det. Så skægt, at vi besluttede at arrangere noget lignende i vores hjemlige skov til næste år.

Næste punkt på dagsordenen, var at køre hen til Hanne og Knuds sommerhus for der at fastsætte efterårsprogrammet. Helge kunne desværre ikke være med os i dag, men da han i forvejen havde givet os de fire tidspunkter, og vi samtidigt havde mange gode forslag at vælge imellem, var dette egentligt hurtigt overstået.

Det sidder jo nok også lidt i baghovedet, at Hanne havde en dejlig frokost, og Knud den tilhørende væde, parat til os. Traktementet omfattede også et dejligt kaffebord, men alle var dog enige om at vi forinden skulle gå til stranden, hvor nogle nød badelivets glæder, mens andre valgte blot at se på.

Dette var en dag af de gode. Fornøjelig, med hyggeligt samvær, og tilfredsstillende, med arbejdet i orden.

Tur 5.

Så kom den tid vi længtes mod. Nemlig at Rold Skovs Venner atter kunne mødes efter en lang og varm sommer, og selv om de gode meteorologer havde truet med regn, blev det alligevel til det herligste sensommervejr på turen til Langmosen den 24. september.

På trods af, at vi på denne dag havde hård konkurrence fra både de private- og statsskovene, mødte der ikke mindre end 101 af vore trofaste medlemmer op. Det var nemlig sådan, at der som led i det europæiske naturbeskyttelsesår, var arrangeret en række "Grønne Søndage". Og da lige akkurat den 24. september var udnævnt til at skulle være "Skovens dag", holdt både Lindenberg Skovselskab og Buderupholm Statsskovdistrikt åbent hus med mange forskellige aktiviteter. Men, som et af vore medlemmer udtrykte det: "De har jo ingen Helge Qvistorff". Når vi, i forbindelse med en Madum Sø tur, gennem de senere år med mellemrum har besøgt Langmosen, har vi blot gået ind til udsigtspunktet i den vestlige ende. Vi havde derfor besluttet, at denne gang skulle turen gå hele vejen rundt, men sådan kom det bare ikke til at forløbe. Vi startede godt nok ved pladsen med den smukke udsigt, og fortsatte herfra langs mosens nordside til et andet højtliggende sted, hvorfra der ligeledes er en herlig udsigt over det himmerlandske landskab. Bl.a. ser man her Thorup kirke som et markant fikspunkt i det storslåede landskabsbillede.

Det er ikke forbudt, men i amtets folder over Madum Sø og Langmosen frarådes det dog folk at prøve på at krydse mosen, da tørvelaget er mindst 5 meter tykt, og med bløde partier i visse områder.

Her er det så den store fordel kommer frem: At man har en turleder med et format, som bevirker, at han kender sit terræn som sin egen bukselomme.

Ikke alle turens deltagere havde før været ved Langmosen, men alle som var med i dag, kan nu slå fast, at de har foretaget sig noget, som ingen nogensinde før har gjort som medlemmer af R.S.V., nemlig at krydse mosen fra nord til syd. Dette var så helt klart denne turs højdepunkt, ja en naturoplevelse af karat. Alt virker helt anderledes og forjættende herude fra mosen. Hvor ligger udsigtspunktet smukt og virker utroligt højt hernede fra den helt plane moseflade.

Vi er nu ovre i Willestrups skovdistrikt og fortsætter turen mod øst til vi når ud på asfalten fra Astrup til Thorup eller Siem. Denne følger vi dog kun et kort stykke vej, inden vi atter drejer tilbage i skoven, og stadig på mosens sydside. Formålet er nemlig at holde vores sædvanlige pause i området med de store og smukke bøge. Disse er ofte mangestammede og troldeskovsagtige med "øjer", hvilket vidner om fortidens til tider hårdhændede beskæringer til både gærdsel og brændsel.

Efter en tid med snak og hygge fortsætter vi turen mod vest. Det er dog ligesom Helge har noget for i form af at skulle ud på egen hånd, og snart efter sækker han da også ned i bagtroppen, for tilslut at forsvinde næsten ubemærket ud i mosen. Fortroppen går uanende og derfor ufortrødent videre, men ved vejkrydset hvor den gule og røde rute mødes, må hele holdet dog stoppe op efterhånden som de når frem. Hvor langt er vi, og hvilken vej skal vi? Der må dog tages en beslutning, og med kendskab til Helges gøre og laden, findes der kun én mulighed: Atter op til udsigtspunktet. Selvfølgelig står Helge her og tager imod, så vi en sidste gang kan stoppe op, og glæde os over naturens skønne sceneri.

Som afslutning på en fin tur var der nu blot tilbage, at gå langs skovvejen forbi Lindenburgs pyntegrønt-klippede nobilisgraner, inden vi vel tilbage kunne takke af for en tur, som vil huskes længe.

Tur 6.

En anderledes tur. Dette kunne sagtens være overskriften på beretningen om turen til Egholm

slot den 29. oktober. Vi havde sat mødestedet ved Gl. Skørping kirke, men havde ikke taget i betragtning, at der var Gudstjeneste allerede kl. ni, hvorfor vi måtte pakke vore biler godt sammen, for ikke at lukke kirkegængernes inde.

Ud over turens præsis 100 deltagere, mødte også Esther og Réne op, men da en skabet hest havde danset på Esthers ene fod, måtte de nøjes med blot at hilse på.

Vort første stop på turen var henne på den åbne plads ved den gamle præstegård. Her har personligheder, som den navnkundige provst Winther og museumsdirektør Peter Riismøller tidligere haft til huse. Nu har praktiserende læge i Aalborg, Svend Hede sin bopæl i dette smukke gamle hus.

Helge benyttede her lejligheden til at fortælle nogle anekdoter om provst Winther, men også historier om byens andre beboere. Som et eksempel på disses lune kan nævnes, at pladsen tidligere blev kaldt Storkebjerg, skønt den da blot var et hul i jorden. Måske det hænger sammen med, at man, som et af de efterhånden få steder, altid har plantet majstangen på dette sted i byen.

Vi går nu mod nord mod Birkeholm, og undervejs passerer vi det ene smukke naturpanorama efter det andet. Terrænet er smukt kuperet og veksler mellem åbne sletter og småskove. Disse består af både bøg og eg, der stråler i alle efterårsløvet's gyldne farver.

På selve Birkeholm findes der en vidunderlig lille skov, hvor der også står nogle høje slanke ege. Havde disse været befriet for de nederste grene og vandris, havde hver eneste af dem repræsenteret en værdi på ikke mindre end fra tres til halvfjerdsindstyve tusinde gode danske kroner.

Fra denne lille skov kommer vi nu ud i engen der grænser ned mod Lindenburg å. Her kommer holdets kondi ud på en virkelig prøve, idet vi må passere snesevis af grøfter og hegn. Resultatet er da også, at deltagerne bliver spredt over flere tønder land mellem græssende kvier og køer. Alle var dog heldigvis af godmodigt sindelag. Køerne altså.

I maj måned '91 var vi på en tur, som i nogen grad var identisk med turen i dag. Heriblandt et besøg ved det gamle voldsted, kaldet Egholm slot. Ved den lejlighed var det lykkedes for Helge at forvirre selskabet så meget, at faktisk alle troede på at vi var gået 2 km. forkert, skønt vi faktisk sad og spiste frokost i skoven på Skørping holme, med udsigt lige ned til voldstedet. Dette gjorde vi også i dag, men da fmd. havde startet turen med at antyde, mod bedre vidende, at Helge ikke havde anet hvor han var, men kun tilfældigt havde fundet voldstedet, måtte

Helge nu desværre tage en hævner og fortælle om, da både udvalgs- og andre medlemmer led nederlag.

Som da, gik vi også denne gang ud på det gamle borganlæg, og da der altid er nye medlemmer med på turene, måtte Helge her endnu engang berette om stedets oprindelse, brug, storhed og fald.

På hjemturen går vi atter gennem skoven, hvor vi passerer et gammelt savværk. Dette var oprindeligt ejet af Buderupholm gods, men da skoven nu er i privat eje, er savværket det også. Men der så nu ikke ud til, at være den største aktivitet på stedet.

Tilbage i det åbne land, kommer vi bl.a. forbi den gård, hvor den ene af de to gamle Ørnebjerg-brødre, Jens Ørnebjerg, levede. Det var netop ham, der få dage før sin død, gennemgik Rebild by sammen med Helge og da bl.a. sagde: "I gamle dage havde byen 200 originaler, nu bor her 1000 mennesker, men ikke een eneste original".

Ja, sådan er der jo desværre gået så meget tabt.

Vi skulle egentlig have startet dagen med et besøg i Gl. Skørping kirke og på dens kirkegård, men pga. Gudstjenesten havde dette naturligvis ikke været muligt. Mange valgte derfor at slutte denne tur af, ved at gå ind for at høre om helligkilden, fugtpletten, artolleristens og andres grave, m.m., inden vi glade og tilfredse på legeme og sjæl kunne sige Helge og hinanden tak for en dejlig og anderledes tur.

Tur 7.

En kendt tur, men ad nye veje. Dette var hensigten, og dette kom også i høj grad til at passe på turen fra Rebild til Sønderskov den 11. november. Af forskellige årsager var dagen ændret til en lørdag, og dette, samt en silende regn fra morgenstunden, bevirkede, at gennemsnittallet for deltagelsen på årets ture, lige nøjagtig blev reduceret til det halve, nemlig 49 personer. Da det ikke mere er den helt store hemmelighed, at der serveres gløgg på novemberturen, kunne vi melde fra starten, at turen ville blive taget i ét stræk, da Marianne ville arrangere udskænkningen oppe i Blokhuset, således at vi kunne nyde både denne og vores medbragte mad i tørvejr.

Her fra Rebild indledte Helge turen med at gå gennem den smukke stævningsskov over mod Lille Stendal, og herfra op på et af områdets mange højdepunkter.

Her fortalte han bl.a. lidt om Rebildhus's historie. Der har faktisk eksisteret tre. Det første var blot et traktørsted, med en årsomsætning på blot 495 kr. i de første år. Indehaveren var meget stolt da stedet fik installeret et lokum. Dette bestod blot af et bræt med to huller. Et for kvinder, og et for mænd. Lokummet var dog afskærmet af presseninger, både foran og imellem hullerne.

Herefter fulgte så det landskendte Rebildhus, som blev drevet af Frimuth Engelst gennem en lang årrække. Dette klenodie brændte desværre ned til grunden, og blev erstattet af det nuværende Rebildhus. Det siges, at arkitekten netop havde tegnet en tyrestation forinden.

Fra det næste højdepunkt er der en storslået udsigt ud over Store Stendal, med kendte punkter som skovtårnet, Troldekskoven og Urskoven i baggrunden. Trods årstiden er jorden varm nok til, at der står en synlig fordampning op mellem de høje graner derovre på de stejle skrænter. Da højen, hvor vi står, vistnok ikke har noget navn, døber vi den: Qvistorffs høj. Dette være ment som en påskønnelse for det smukke syn, som Helge her delagtiggør os i.

På vej mod kulsvierpladsen passerer vi en stor gruppe ener, hvor Helge fortæller nye, og minder gamle deltagere om at huske, at hvis frugternes tre stadier når modningstiden på samme busk i det samme år, da vil pigerne blive trofaste. Ak ja, dette vil vist vare længe endnu.

Oppe på Kulsvier Sorens gamle arbejdsplads, som iøvrigt har været rekonstrueret i denne sommer, fortalte Helge løst og fast om denne store personlighed, herunder også om hvordan han døde. Flot afsked at tage.

Den rekonstruerede mile inspirerer Ø.P. til at fortælle om tilvirkningen af stål for ca. 2000 år siden. Man opdagede nemlig, at når man tilførte flint til sine miler, kunne man hæve tempera-

turen med op til 450 grader. Herved blev noget af kulstoffet optaget i jernet, således at dette blev omdannet til stål.

Helge mener øjensynligt, at vi nu er varmet godt op, hvorfor han starter en rask travetur, uden nogen pause før tilbagekomsten til Rebild.

Denne rundtur går ned i Stendalen, hen forbi spejderhytten, tværs over vejen og ind over en åben plads med en stor grenhytte. Videre mod syd, øst og nord i en til tider tæt Sønderkov. Tangerer St. Økssø ved åkanderne, og kommer ud på åbent land ved Grøndalen. Herfra ad Stendalsvej mod vest, men drejer fra over græs- stub- og pløjemarken mod Brohøjgaard og Brodsø, og videre gennem skoven langs den lille Stendal tilbage til Rebild.

Ingen kunne med sandhed herefter hævde, at de ikke havde været på skovtur.

Er turen barsk, så er varmen og hvilen så meget desto bedre. Herligt at gæste Marianne i det lune hus, og herligt at smage på den varme gløgg, som vist må være en 380 volts gløgg.

Det er ikke alle, der sådan kan benytte det nyopførte Blokhus som frokoststue, men vi Rold Skovs Venner skal også her være glade for samarbejdet med Marianne og Helge, idet de begge har tilknytning til stedet, og gør en stor indsats for dette.

Det var en fornøjelse at se, hvor smukt det hele er kommet op at stå efter den meningsløse brand. Man kan kun glæde sig over det, i særklasse, håndværksmæssige arbejde med selve huset, men også over, at det igen er lykkedes at fylde rammerne ud med mange spændende ting, der viser noget om den tid, da vore forfædre drog ud, og om livet derude i det fremmede.

Tur 8.

Sikke en juletur. "Aldrig har Rold skov stået smukkere", med al ting pudret af et tykt lag rimfrost. Vi skulle mødes ved Skørping station, og for første gang i R S V's historie, ville samtlige fremmødte medlemmer deltage i den efterfølgende julefrokost på Hotel Rebild Park. Da den forholdsvis korte tur var henlagt til Jægersborg skov og Fræer Purker, startede turen med at gå op gennem Jyllandsgade, og derfra dreje ind til højre i Jægersborg skov.

Vel inde i skoven stoppede Helge op og fortalte lidt om Skørpings historie, og ikke mindst om mange af dens markante beboere.

Fmd. havde på et tidspunkt mindet Helge om tre ting, som denne skulle tage vare på. Herunder som punkt 1, uddelingen af den obligatoriske medicin/brændevin.

Helge fandt, at stævningsskoven ville være et passende sted at udføre denne rituelle handling, men da vi nåede derind, kunne fmd. ikke længere huske hvad punkt 1 gik ud på, hvorfor de to herrer længe stod og talte forbi hinanden, til medlemmernes store forundring.

Mange af træerne har her de særeste former, og da Helge gerne vil give disse navne, udbad han sig forslag til ét med nogle særdeles kvindelige former. Nogle mente at træet burde hedde Marilyn Monroe, mens det for andre mest mindede om Dolly Parton.

Ruten går nu videre til nordsiden af Fræervejen, og hermed er vi kommet over i skovparten Fræer Purker. Også her er der utroligt smukt, med sollyset strålende ned over de hvide træer, og alle de ethundredeogfire fremmødte, samt vore to skovhunde, Koko og Timber nyder turen. Denne fører os tilslut lige ned i Skørping by, hvor Helge igen fortæller historier, samt fremfører nogle betragtninger om skovbyen Skørping's fine juleudsmykning.

Hermed var vi klar til at indtage årets julefrokost, som skulle forløbe efter den sædvanlige recept. Hvilket i praksis vil sige med bare en anelse kaos og panik.

Menuen startede som vanligt med to slags sild og lune deller, med hvad dertil hører, hvorpå Helge holdt tale og takkede alle i udvalget for den indsats, som de hver især har gjort. Han afsluttede med at overrække den smukke bog om Berømte Danske Træer, der netop er udgivet som bare én af Helges årlige produktioner.

Som skik er, gav fmd. herefter en oversigt over årets mange aktiviteter, men midt under dette fik en af vore deltagere et ildebefindende, hvilket fik Knud til lakonisk at bemærke: "Det er også nogle lange taler du holder, Per". Heldigvis var dette tilfælde dog blind alarm.

Turberetningen kunne så gøres færdig, og gå over i at takke Marianne og Helge. For at understrege vores taknemmelighed for begges store arbejde, havde Hanne indkøbt en håndlavet glasskål til Marianne, og Carsten en varm trøje med tilhørende sokker til Helge.

I lighed med sidste Jul, var der ligeledes en mandelgave til alle borde, hvilket i år ville sige 12. Trods en kraftig indsats med skeerne, påstod man ved et enkelt bord, at der ingen mandel var at finde. Det tog dog ikke lang tid for serveringspersonalet at finde den, hvorefter Helges bog om Røverne fra Rold, også her kunne finde sin rette ejermand.

Som et sidste programpunkt for dagen og året, fik vi besøg af selveste Skørpings julemand. Helge havde nemlig opdaget, at denne kom kørende ude på torvet med flotte brune heste forspændt vognen. Dette var selvfølgelig en chance for sjov, som Helge umuligt kunne lade gå fra sig, og det var festligt at julemanden også ville tage sig tid til os. Endda med uddeling af godteposer ved alle vore borde. Uden Helges evne til at improvisere, og derved overraske os alle, havde afskeden med tursæson 1995 næppe fået en afslutning som denne.

Tak for samarbejdet til jer alle.

p.a.

Tegning af en fjerpen

Turledelse: Helge og Marianne, Knud og Hanne, Birgit, Esther, Carsten og Karin, Käthe, samt Per og Hanne.